

## Obsah

|            |                                                                                            |            |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>1</b>   | <b>ÚVOD</b>                                                                                | <b>6</b>   |
| <b>2</b>   | <b>ŠTRUKTÚRA A METODIKA PRÁCE</b>                                                          | <b>7</b>   |
| <b>3</b>   | <b>TEORETICKO-METODOLOGICKÉ VÝCHODISKÁ PRÁCE</b>                                           | <b>8</b>   |
| <b>3.1</b> | <b>Teoretické východiská práce</b>                                                         | <b>8</b>   |
| 3.1.1      | Politické javy a procesy v geografickom priestore a čase                                   | 8          |
| 3.1.2      | Štát ako predmet výskumu historickej a politickej geografie                                | 10         |
| 3.1.2.1    | Vybraná terminológia viažúca sa k pojmu štát                                               | 12         |
| 3.1.3      | Problematika hraníc ako predmet výskumu historickej a politickej geografie                 | 18         |
| 3.1.3.1    | Vybraná terminológia viažuca sa k pojmu hranice.                                           | 21         |
| <b>3.2</b> | <b>Vymedzenie skúmaného priestoru a času</b>                                               | <b>23</b>  |
| 3.2.1      | Vymedzenie a pomenovanie sledovaného územia                                                | 23         |
| 3.2.2      | Vymedzenie sledovaného časového úseku                                                      | 27         |
| <b>3.3</b> | <b>Metodologické východiská práce</b>                                                      | <b>28</b>  |
| 3.3.1      | Výskum územného vývoja štátov a postup získavania dát                                      | 28         |
| 3.3.2      | Použité metódy analýzy územného vývoja štátov                                              | 30         |
| 3.3.2.1    | Graf vývoja rozlohy štátov                                                                 | 31         |
| 3.3.2.2    | Mapa stability a aktuálnosti hraníc                                                        | 31         |
| 3.3.2.3    | Mapa počtu štátoprávnych a teritoriálnych zmien                                            | 33         |
| 3.3.2.4    | Mapa teritoriálnej stability súčasných štátov                                              | 34         |
| 3.3.2.5    | Mapa prevládajúcej štátnej príslušnosti území                                              | 34         |
| 3.3.2.6    | Mapa postihnutia regiónov priamymi bojovými operáciami                                     | 35         |
| <b>4</b>   | <b>HISTORICKOGEOGRAFICKÉ ASPEKTY<br/>CHARAKTERISTIKY SLEDOVANÉHO ÚZEMIA</b>                | <b>36</b>  |
| <b>4.1</b> | <b>Základná diferenciácia geografického prostredia</b>                                     | <b>36</b>  |
| <b>4.2</b> | <b>Historickogeografický vývoj sledovaného územia z aspektu<br/>územného vývoja štátov</b> | <b>38</b>  |
| 4.2.1      | Obdobie formovania prvých štátnych útvarov                                                 | 39         |
| 4.2.2      | Obdobie stredovekých feudálnych štátov                                                     | 44         |
| 4.2.3      | Obdobie vytvárania feudálnych súštátí                                                      | 52         |
| 4.2.4      | Stredovýchodná Európa ako oblasť stretu impérií                                            | 62         |
| 4.2.5      | Mocenská politika a nacionalizmus                                                          | 76         |
| 4.2.6      | Hľadanie stratenej identity                                                                | 87         |
| <b>5</b>   | <b>ANALÝZA ÚZEMNÉHO VÝVOJA ŠTÁTOV<br/>STREDOVÝCHODNEJ A JUHOVÝCHODNEJ EURÓPY</b>           | <b>107</b> |
| <b>5.1</b> | <b>Vývoj rozlohy a počtu štátov stredovýchodnej a juhovýchodnej<br/>Európy</b>             | <b>107</b> |

|            |                                                                                                                                                          |            |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>5.2</b> | <b>Analýza stability a aktuálnosti hraníc v stredovýchodnej a juhovýchodnej Európe</b>                                                                   | <b>111</b> |
| 5.2.1      | Stabilita prírodných hraníc                                                                                                                              | 117        |
| 5.2.2      | Vývoj celkovej dĺžky a štruktúry hraníc                                                                                                                  | 119        |
| <b>5.3</b> | <b>Analýza teritoriálnej a štátoprávnej stability štátov v procese historicko – geografického vývoja stredovýchodnej a juhovýchodnej Európy</b>          | <b>121</b> |
| 5.3.1      | Analýza vývojových etáp teritoriálnej a štátoprávnej stability štátov v procese historicko – geografického vývoja stredovýchodnej a juhovýchodnej Európy | 121        |
| 5.3.1.1    | Prvá etapa - 11. až 12. storočie                                                                                                                         | 121        |
| 5.3.1.2    | Druhá etapa - 13. až 14. storočie                                                                                                                        | 124        |
| 5.3.1.3    | Tretia etapa – 15. storočie                                                                                                                              | 127        |
| 5.3.1.4    | Štvrtá etapa – 16. až 17. storočie                                                                                                                       | 130        |
| 5.3.1.5    | Piata etapa – 18. storočie                                                                                                                               | 134        |
| 5.3.1.6    | Šiesta etapa – 19. storočie                                                                                                                              | 136        |
| 5.3.1.7    | Siedma etapa – 20. storočie                                                                                                                              | 139        |
| 5.3.2      | Analýza teritoriálnej a štátoprávnej stability štátov stredovýchodnej a juhovýchodnej Európy                                                             | 143        |
| 5.3.2.1    | Získané súhrnné miery teritoriálnej a štátoprávnej stability štátov sledovaného územia                                                                   | 143        |
| 5.3.2.2    | Analýza štátoprávnej a teritoriálnej nestability jednotlivých častí sledovaného územia                                                                   | 147        |
| <b>5.4</b> | <b>Analýza teritoriálnej stability súčasných štátov</b>                                                                                                  | <b>150</b> |
| <b>5.5</b> | <b>Dominantné štátne útvary z aspektu územného vývoja štátov</b>                                                                                         | <b>155</b> |
| <b>5.6</b> | <b>Vplyv vojenských konfliktov na teritoriálnu a štátoprávnu stabilitu krajín stredovýchodnej a juhovýchodnej Európy</b>                                 | <b>163</b> |
| <b>6</b>   | <b>TERITORIÁLNY A ŠTÁTOPRÁVNÝ ASPEKT VÝVOJA STREDOVÝCHODNEJ A JUHOVÝCHODNEJ EURÓPY</b>                                                                   | <b>167</b> |
| <b>7</b>   | <b>ZÁVER</b>                                                                                                                                             | <b>173</b> |
|            | <b>Summary</b>                                                                                                                                           | <b>174</b> |
|            | <b>Použitá literatúra</b>                                                                                                                                | <b>176</b> |
|            | <b>Zoznam príloh</b>                                                                                                                                     | <b>185</b> |
|            | <b>Chronologický prehľad zmien na politickej mape stredovýchodnej a juhovýchodnej Európy v rokoch 1001-2007</b>                                          | <b>186</b> |